

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman
Str. Eugeniu Carada, nr. 3, Sector 3, București

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 70 05 JAN 2017

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 105 / 5. IAN. 2017

Domnului Prof. Univ. Dr. Valer Dorneanu,
Președintele Curții Constituționale

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat, excepția de neconstituționalitate cu privire la prevederile **art. 2 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, modificată și completată.**

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Victor CIORBEA

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Ombudsman

Str. Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului formulează prezenta

Excepție de neconstituționalitate

referitoare la art. 2 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, modificată și completată

Dispozițiile art. 2 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, modificată și completată, contravin prevederilor art. 1 alin. (4) și alin. (5), art. 16 alin. (1) și (3), art. 20 și art. 53 din Constituție, precum și ale art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, art. 2 pct. 1 și art. 21 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 2 pct. 1 și art. 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice întrucât nu întrunesc cerințele constituționale de previzibilitate și proporționalitate a legii și nu permit recunoașterea dreptului la diferență pentru ocuparea, în condiții de egalitate și fără restricții nerezonabile, a unei funcții ce implică exercițiul autorității de stat.

Textul legal supus controlului de constituționalitate are următorul conținut:
"Pot fi membri ai Guvernului persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară, se bucură de exercițiul drepturilor electorale, **nu au suferit condamnări penale** și nu se găsesc în unul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute în cartea I titlul IV din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare."

În vederea efectuării analizei de neconstituționalitate, este necesară o privire generală asupra ansamblului reglementărilor referitoare la condițiile de ocupare a funcțiilor și demnităților publice din cadrul celor trei puteri organizate în cadrul democrației constituționale.

a) În ceea ce privește **puterea legislativă**, art. 2 alin. (6) din Legea nr. 208/2015, care reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, prevede că "Nu pot fi alese (...) persoanele cărora li s-a interzis exercitarea dreptului de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice, **pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă sau prin lege.**"

Din examinarea Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, observăm că, în corpul actului normativ, **nu se regăsesc prevederi care să condiționeze exercitarea mandatului de deputat sau senator de existența unei condamnări penale, în absența unei hotărâri judecătorești prin care să se fi dispus ca pedeapsă complementară pierderea drepturilor electorale.** Subliniem că art. 7 lit. c) din Legea nr. 96/2006, reglementează **încetarea** calității de senator sau deputat, doar în caz de "pierdere a drepturilor electorale de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care se dispune pierderea acestor drepturi."

b) Referitor la puterea executivă reprezentată de Președintele României și de Guvern, facem precizarea că, în legătură cu Președintele, nici Constituția și nici Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României nu reglementează imposibilitatea alegerii în această funcție a unei persoane condamnată penal. Singurele condiționări sunt cele prevăzute la art. 37 din Constituție și anume:

”(1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3).

(2) Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, (...) vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.”

În ceea ce privește ocuparea **funcției de membru al Guvernului**, sunt incidente prevederile art. 2 din Legea nr. 90/2001, potrivit căreia *”Pot fi membri ai Guvernului persoanele care (...) nu au suferit condamnări penale (...)”*.

c) În legătură cu puterea judecătorească, observăm că admiterea la Institutul Național al Magistraturii (prin care se realizează admiterea în magistratură în vederea ocupării funcției de judecător și procuror) Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, **stabilește condiții restrictive**. Astfel, potrivit art. 14 alin. (2) lit. c) din actul normativ enunțat, *”poate fi admisă la Institutul Național al Magistraturii persoana care îndeplinește cumulativ o serie de condiții, printre care și aceea de a nu avea antecedente penale sau cazier fiscal.”*

Totodată, potrivit art. 65 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, *”Judecătorii și procurorii sunt eliberați din funcție în următoarele cazuri: condamnarea și amânarea aplicării pedepsei dispuse printr-o hotărâre definitivă.”*

Din examinarea ansamblului reglementărilor în domeniul ocupării funcțiilor ce presupun exercițiul autorității de stat se desprind trei aspecte importante:

1. Lipsa de coerență legislativă în stabilirea unor criterii de integritate clare, obiective și general valabile pentru ocuparea funcțiilor din cadrul celor trei puteri organizate în cadrul democrației constituționale, aspect de natură să aducă atingere principiului echilibrului puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție, precum și prevederilor art. 16 alin. (3) din Constituție referitoare la ocuparea funcțiilor și demnităților publice "în condițiile legii";

2. Lipsa de previzibilitate a sintagmei "nu au suferit condamnări penale" din cuprinsul art. 2 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, modificată și completată, fapt ce aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție;

3. Lipsa unui tratament juridic diferențiat aplicabil unor persoane care nu se află în situații analoge, în speță, persoanele condamnate pentru infracțiuni săvârșite *cu intenție*, pe de o parte, și persoanele condamnate pentru infracțiuni săvârșite *din culpă*, pe de altă parte, aspect ce atrage încălcarea art. 16 alin. (1) și art. 53 din Constituție, precum și a art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, art. 2 pct. 1 și art. 21 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 2 pct. 1, precum și art. 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

1. Analizând dispozițiile constituționale referitoare la **ocuparea funcțiilor și demnităților publice**, reținem că norma art. 16 alin. (3) face trimitere la "*condițiile legii*", or, așa cum am arătat mai sus, în ceea ce privește demnitățile și funcțiile publice organizate în cadrul celor trei puteri, nu există un cadru legislativ unitar care să reglementeze criteriile general valabile pentru ocuparea acestora.

Este de necontestat faptul că o persoană, care urmează să ocupe o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, trebuie să îndeplinească anumite cerințe de integritate, legalitate și corectitudine menite să consolideze încrederea cetățenilor în autoritățile statului, însă cadrul legislativ ce guvernează condițiile de acces la o funcție trebuie să fie unul coerent, predictibil și unitar, aplicabil tuturor reprezentanților celor trei puteri organizate în cadrul democrației constituționale.

Prevederile art. 16 alin. (3) din Constituție consacră dreptul legiuitorului de a stabili condițiile concrete de ocupare și exercitare a unei funcții, însă, în procesul de elaborare a actelor normative, Parlamentul are obligația de a respecta principiile constituționale și să adopte, în consecință, un sistem legislativ coerent, armonios coordonat și eficient, care să asigure **respectarea principiului constituțional al echilibrului puterilor** - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

Separarea puterilor în stat nu înseamnă lipsa unui mecanism de control între puterile statului; dimpotrivă, presupune existența unui control reciproc, precum și realizarea unui echilibru de forțe între acestea. Or, **un asemenea echilibru nu poate fi realizat decât prin existența unui sistem coerent menit să asigure condiții de integritate general valabile în exercitarea funcțiilor aparținând acestor trei puteri**. Aceasta cu atât mai mult cu cât, în conformitate cu prevederile actuale ale Constituției, în procesul de desemnare a primului-ministru și de numire a Guvernului, au un rol esențial atât **Președintele României** [care, exercitându-și atribuțiile în temeiul art. 85 și art. 103 alin. (1) din Legea fundamentală, *desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și*

numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament] cât și **Parlamentul** [care, în aplicarea art. 103 alin. (3) din Constituție, dezbate programul și lista Guvernului în ședință comună și acordă votul de încredere.]

În vederea respectării principiului echilibrului puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție, este necesar un cadru normativ care să includă dispoziții comune, menite să asigure o concordanță în ceea ce privește condițiile de integritate pentru exercitarea funcțiilor reprezentanților fiecăreia dintre puteri, cu respectarea drepturilor și obligațiilor cuprinse în statutele speciale ale acestora.

În considerentele Deciziei nr. 799/2011, Curtea Constituțională a reținut că **principiul echilibrului puterilor în stat, consacrat în art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală, trebuie aplicat, în egală măsură, în modul de atribuire și de exercitare a competențelor tuturor autorităților publice, inclusiv a celor care fac parte din aceeași putere, dintre cele 3 prevăzute de textul menționat.** În context, observăm că, în legislația internă, chiar în cadrul aceleiași puteri, și anume cea **executivă** (exercitată potrivit sistemului constituțional românesc de Președinte și de Guvern) există diferențe de tratament juridic în ceea ce privește condițiile de ocupare a acestor demnități și implicit a criteriilor de integritate necesare a fi îndeplinite.

În consecință, pentru îndepărtarea viciului de neconstituționalitate și pentru a da expresie principiului separației și echilibrului puterilor în stat, asigurând deplina efectivitate a textului constituțional, legiuitorul, în cadrul marjei sale de apreciere, va trebui să reexamineze dispozițiile art. 2 din Legea nr. 90/2001 în sensul identificării unui raport de proporționalitate între condițiile ocupării unei funcții publice și scopul urmărit prin soluția legislativă, și anume exercitarea funcției de membru al Guvernului de către o persoană desemnată să pună în aplicare Programul de guvernare acceptat de Parlament.

2. Din examinarea cadrului legislativ, observăm că art. 2 din Legea nr. 90/2001 și, în special, sintagma "*nu au suferit condamnări penale*" încalcă **principiul previzibilității** consacrat la nivel constituțional de art. 1 alin. (5) potrivit căruia "*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.*"

Cu referire la **principiul previzibilității**, în jurisprudența sa (Decizia nr. 489/2016), Curtea Constituțională a reținut că, "*potrivit Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, în cadrul soluțiilor legislative adoptate trebuie să se realizeze o configurare explicită a conceptelor și noțiunilor folosite în noua reglementare, care au un alt înțeles decât cel comun, pentru a se asigura astfel înțelegerea lor corectă și a se evita interpretările greșite (art. 25), iar, "dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat" sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv și devine obligatorie pentru actele normative din aceeași materie [art. 37 alin. (2)].*

Curtea a arătat, de asemenea, că *stilul actelor normative trebuie să se caracterizeze prin claritate, precizie, prin concizie - fără ca legea să fie însă sumară și lacunară - prin aplicarea unor principii stabile, predictibile și accesibile, să fie inteligibil pentru categorii largi și diverse de destinatari, având în vedere caracterul general și obligatoriu al normei juridice. Aceasta, întrucât nu se poate concepe o bună gândire juridică fără o exteriorizare a ei într-o formă și într-o limbă perfect adecvate. Lingviștii subliniază faptul că "limbajele de specialitate (cum este și limbajul juridic) sunt în relație de incluziune, prin raportare la limba generală și în relație de intersecție cu limba comună cu care împărtășesc caracteristicile și cu care ele mențin o relație de schimb constant de unități și de convenții", limba fiind "un sistem ai cărui termeni sunt solidari și în care valoarea unuia dintre termeni rezultă din prezența simultană a celorlalți".*

Stilul juridic, ca și stilul științific, "implică reflectarea asupra noțiunilor și precizarea lor, iar aceasta nu se poate face decât prin reîntrebuințarea aceluiași cuvânt, care devine expresia consacrată".

Curtea a reținut că, în general, stilul juridic, datorită însăși rațiunii sale de a fi, întrebuințează aceeași terminologie, cuprinzând cuvinte tehnice care corespund exact noțiunilor juridice. Curtea reține că utilizarea constantă și uniformă a aceluiași termeni în redactarea actelor normative este o garanție pentru realizarea coerenței legislației naționale, în aceste condiții nemaifiind necesară determinarea conceptuală și definirea acestor termeni, așadar interpretarea oficială, autentică, contextuală a noțiunilor cu conținut normativ identic reglementării anterioare.

Din analiza actelor normative incidente în stabilirea condițiilor pentru ocuparea unei funcții publice sau de autoritate publică (funcționari publici, executori judecătorești, judecători și procurori, aleși locali, senatori și deputați, membrii Guvernului și Președintele) observăm că termenii utilizați diferă de la caz la caz: **lipsa unei condamnări pentru săvârșirea unei infracțiuni contra umanității, contra statului sau contra autorității, infracțiuni de corupție și de serviciu, infracțiuni care împiedică îndeplinirea justiției, infracțiuni de fals ori a unei infracțiuni săvârșite cu intenție care ar face-o incompatibilă cu exercitarea funcției publice** (Legea nr. 188/1999); **antecedente penale** (Legea nr. 303/2004 și Legea nr. 188/2000); **condamnarea, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate** (Legea nr. 393/2004) **condamnare penală** (Legea nr. 90/2001); **hotărâre judecătorească prin care se dispune pierderea drepturilor electorale** (Legea nr. 208/2015 și nr. 96/2006). În aceste condiții, având în vedere și jurisprudența Curții Constituționale menționată mai sus, sintagma "nu au suferit condamnări penale" din art. 2 al Legii nr. 90/2001 nu întrunește cerințele constituționale de previzibilitate, ca o garanție pentru realizarea coerenței legislației naționale în domeniul ocupării unor funcții care implică exercițiul autorității de stat.

Potrivit art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Art. 53, art. 65 și art. 66 din Codul penal enumeră **pedepsele principale** (detențiunea pe viață; închisoarea; amenda), **pedepsele accesorii** (care constau în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) alin. a), b) și d)-o), din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei privative de libertate) și **pedepsele complementare** (Pedepsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi constă în interzicerea exercitării, pe o perioadă de la unu la 5 ani, și a unuia sau mai multora dintre următoarele drepturi: dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice; dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat; dreptul de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii; dreptul de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public.)

După cum se poate observa, sintagma "*nu au suferit condamnări penale*" cuprinsă în art. 2 din Legea nr. 90/2001, prin raportare la prevederile Codului penal referitoare la pedepsele complementare, poate suporta interpretări diferite (dacă prevederea legală criticată se aplică pentru orice condamnare penală sau doar pentru cele în care s-a pronunțat o hotărâre judecătorească prin care s-a dispus ca pedeapsă complementară interzicerea dreptului de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat, prevăzută de art. 66 lit. b) din Codul penal.)

3. Prevederile art. 2 din Legea nr. 90/2001 pot fi apreciate ca fiind adoptate în aplicarea dispozițiilor constituționale ale art. 16 alin. (3), potrivit cărora: "*Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au numai cetățenia română și domiciliul în țară*", însă acest text trebuie interpretat și aplicat în concordanță cu art. 20 din Legea fundamentală

conform căroră: "(1) *Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.*

(2) *Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale."*

În acest sens, invocăm următoarele reglementări din pactele și tratatele internaționale:

a) Art. 2 pct 1 și art. 21 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului:

- Art. 2 pct. 1 " *Fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nici o deosebire, în special de rasă, de culoare, de sex, de limbă, de religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de origine națională sau socială, de avere, de naștere sau decurgând din orice altă situație.*

- Art. 21 pct 2. *Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale."*

b) Art. 2 pct. 1 și art. 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice:

- Art. 2 pct. 1: *"Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare."*

- Art. 25: *"Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una din discriminările la care se referă articolul 2 și fără restricții nerezonabile:*

a) de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși;

b) de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorilor;

c) **de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiile publice din țara sa."**

Este adevărat că, în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 629/2011), Curtea Constituțională nu a primit argumentele de neconstituționalitate invocate din perspectiva inexistenței unei cuantificări a gravității unei fapte penale, însă apreciem că, în cazul infracțiunilor săvârșite din culpă, imposibilitatea exercitării funcției de membru al Guvernului apare ca o măsură disproporționată față de scopul legii, cunoscut fiind faptul că infracțiunile din culpă prezintă un grad de pericol social redus și nu pot fi apreciate ca fiind de natură să pună sub semnul îndoielii onestitatea, moralitatea și profesionalismul persoanei condamnate.

În aceste condiții, trebuie analizat **în ce măsură textul art. 2 din Legea nr. 90/2001 corespunde exigențelor impuse de art. 20 din Constituție, raportat la art. 25 lit. c) din Pactul internațional cu privire la drepturile politice și civile, care stabilesc dreptul și posibilitatea oricărui cetățean de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiile publice din țara sa, fără discriminările prevăzute la art. 2 din Pact (inclusiv deosebiriile întemeiate pe orice altă împrejurare) și fără restricții nerezonabile.** Așa cum vom dezvolta în continuare, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a creat premisele interpretării sintagmei "discriminare întemeiată pe orice altă situație/imprejurare" (care se regăsește și în cuprinsul art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și al art. 1 din Protocolul nr. 12), ca atrăgând obligația statului de a introduce în legislație excepții corespunzătoare de la regula restricționării accesului persoanelor

condamnată la o anumită funcție, astfel încât să fie respectat principiul non-discriminării, în condițiile impunerii unor restricții rezonabile.

Egalitatea în fața legii și a autorităților publice, consacrată cu titlu de principiu de art. 16 alin. (1) din Constituție, își găsește aplicare doar atunci când părțile se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și deci instituirea aceluiași regim juridic. *Per a contrario*, **când acestea se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit**, soluție legislativă care nu contravine, **ci, dimpotrivă, decurge logic din chiar principiul enunțat**. Față de acest principiu, **considerăm că persoanele condamnate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție și persoanele condamnate pentru infracțiuni săvârșite din culpă se află în situații diferite, ceea ce impune aplicarea unui tratament juridic diferit în ceea ce privește condițiile de ocupare a unei funcții sau demnități publice**. Avem în vedere faptul că anumite persoane pot fi condamnate pentru infracțiuni săvârșite din culpă care nu pun în discuție moralitatea, profesionalismul și integritatea persoanei condamnate, care ar urma să ocupe o funcție ce implică exercițiul autorității de stat. O asemenea soluție legislativă, care ar excepta persoanele condamnate pentru săvârșirea unor infracțiuni din culpă de la interdicția ocupării funcției de membru al Guvernului, ar fi în concordanță cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a condamnat Grecia pentru încălcarea principiului nediscriminării motivat de faptul că nu a introdus în legislație **exceptii corespunzătoare de la regula de restricționare la accesul într-o funcție a persoanelor condamnate pentru o infracțiune gravă**.

Dezvoltând prevederile art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 1 din Protocolul nr. 12 referitoare la interzicerea discriminării, din care reiese în esență că exercitarea oricărui drept prevăzut de lege **trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată pe (...)** **"oricare altă situație"**, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*Cauza Thlimmenos contra Greciei din 6 aprilie 2000*) a consacrat

dreptul la diferență de tratament juridic în ocuparea unor funcții sau profesii, între persoanele condamnate pentru diferite infracțiuni.

În esență, în speța amintită, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a interpretat că aplicarea principiului discriminării "*în oricare altă situație*" include și non-discriminarea pe motive de cazier judiciar. În cauza menționată, Curtea a reținut că reclamantul **a fost tratat diferit de celelalte persoane care au aplicat pentru același post din cauza statutului său de persoană condamnată.** Curtea a considerat că o astfel de diferență de tratament nu intră, în general, în domeniul de aplicare al articolului 14, în măsura în care se referă la accesul la o anumită profesie, având în vedere că dreptul la libertatea profesiei nu este garantat de Convenție.

Cu toate acestea, reclamantul nu s-a plâns de distincția pe care normele care reglementează accesul la profesie o fac între persoanele condamnate și alte persoane (necondamnate). Plângerea acestuia, mai degrabă se referea la faptul că, **în aplicarea legii în cauză nu se face distincție între persoanele condamnate pentru infracțiuni comise exclusiv din cauza convingerilor religioase și persoanele condamnate pentru alte infracțiuni.** În esență, argumentul reclamantului se poate rezuma la faptul că el **a fost tratat ca orice altă persoană condamnată pentru o infracțiune gravă,** deși condamnarea sa a rezultat din însăși exercitarea libertății religioase.

Totodată, Curtea a considerat, până la soluționarea acestei spețe, că dreptul garantat de articolul 14, de a nu fi discriminat în exercitarea drepturilor garantate în temeiul Convenției, este încălcat atunci când statele tratează în mod diferit persoanele aflate în situații similare, fără a oferi o justificare obiectivă și rezonabilă. Cu toate acestea, Curtea a considerat că acest lucru nu este singurul aspect al interzicerii discriminării prevăzute în articolul 14. **Dreptul de a nu fi discriminat este încălcat și atunci când statele, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, nu tratează în mod diferit persoanele ale căror situații sunt semnificativ diferite.**

În aceeași cauză, Curtea a examinat dacă a existat o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit a se realiza.

Cu această ocazie, instanța de contencios a drepturilor omului a considerat, ca o chestiune de principiu, că statele au un interes legitim de a exclude unele persoane condamnate dintr-o anumite profesie. Cu toate acestea, Curtea a apreciat de asemenea, că, spre deosebire de alte condamnări pentru infracțiuni grave, o condamnare din motive religioase nu poate **implica lipsa de onestitate sau de moralitate de natură să submineze capacitatea persoanei condamnate de a exercita această profesie. Excluderea reclamantului pentru motivul că acesta este o persoană neadecvată nu a fost, prin urmare, justificată.** Cu toate acestea, Curtea a reținut, de asemenea că reclamantul a executat o pedeapsă cu închisoarea din motive religioase. În aceste condiții, **Curtea a considerat că impunerea unei sancțiuni suplimentare reclamantului este disproporționată.** Rezultă că excluderea reclamantului din profesie nu a urmărit un scop legitim. Drept urmare, Curtea a constatat **că nu a existat nici o justificare obiectivă și rezonabilă pentru a nu trata reclamantul în mod diferit față de alte persoane condamnate pentru o infracțiune gravă.**

În esență, în cauza amintită, instanța europeană a reținut încălcarea principiului nediscriminării motivat de faptul că Statul nu a introdus în legislație excepții corespunzătoare de la regula de restricționare a persoanelor condamnate pentru o infracțiune gravă de la accesul într-o funcție.

Față de cele de mai sus, apreciem că argumentele invocate în jurisprudența instanței de contencios a drepturilor omului trebuie avute în vedere în mod corespunzător în legislația internă, astfel încât ocuparea funcțiilor publice să se realizeze cu respectarea cadrului constituțional și convențional.

Prin urmare, prevederile art. 2 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, modificată și completată, contravin dispozițiilor art. 1 alin. (4) și alin. (5), art. 16 alin. (1) și (3), art. 20 și art. 53 din Constituție, precum și ale art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale, art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, art. 2 pct. 1 și art. 21 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 2 pct. 1 și art. 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Avocatul Poporului,

Victor CIORBEA

